

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (dziesiąta izba)

z dnia 28 marca 2019 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Dyrektywa 2008/98/WE i decyzja 2000/532/WE – Odpady – Klasyfikacja odpadów jako niebezpiecznych – Odpady, którym można przypisać kody odpowiadające zarówno odpadom niebezpiecznym, jak i odpadom innym niż niebezpieczne

W sprawach połączonych od C-487/17 do C-489/17

mających za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożone przez Corte suprema di cassazione (sąd kasacyjny, Włochy) postanowieniami z dnia 21 lipca 2017 r., które wpłynęły do Trybunału w dniu 10 sierpnia 2017 r., w postępowaniach karnych przeciwko:

Alfonsowi Verlezzie,

Riccarowi Traversie,

Irene Cocco,

Francescowi Randowi,

Carmelinie Scaglione,

Francescowi Rizziemiu,

Antoniowi Giulianowi,

Enricowi Giulianowi,

Refecta Srl,

E. Giovi Srl,

Vetreco Srl,

SE.IN Srl (C-487/17),

Carmelinie Scaglione (C-488/17),

MAD Srl (C-489/17),

* Język postępowania: włoski.

przy udziale:

Procuratore della Repubblica presso il Tribunale di Roma,

Procuratore generale della Repubblica presso la Corte suprema di cassazione,

TRYBUNAŁ (dziesiąta izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes Trybunału, pełniący obowiązki prezesa dziesiątej izby, F. Biltgen (sprawozdawca) i E. Levits, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Campos Sánchez-Bordona,

sekretarz: R. Schiano, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 6 września 2018 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu A. Verlezzy przez V. Spigarello, avvocato,
- w imieniu F. Randa przez F. Giampietra, avvocato,
- w imieniu E. i A. Giulianów przez L. Imperata, avvocato,
- w imieniu E. Giovi Srl przez F. Pugliese i L. Giampietro, avvocatessa,
- w imieniu Vetreco Srl przez G. Sciacchitana, avvocato,
- w imieniu MAD Srl przez R. Mastroianniego, F. Letterę i M. Pizzutello, avvocati,
- w imieniu Procuratore della Repubblica presso il Tribunale di Roma przez G. Pignatonego i A. Galantiego, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez G. Palatiella, avvocato dello Stato,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez G. Gattinarę, F. Thirana i E. Sanfrutos Cano, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 15 listopada 2018 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 4 ust. 2 i załącznika III do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy (Dz.U. 2008, L 312, s. 3), zmienionej rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1357/2014 z dnia 18 grudnia 2014 r. (Dz.U. 2014, L 365, s. 89; sprostowanie Dz.U. 2017, L 42, s. 43) (zwanej dalej „dyrektywą 2008/98”), a także pkt 2 sekcji zatytułowanej „Ocena i klasyfikacja” załącznika do decyzji Komisji 2000/532/WE z dnia 3 maja 2000 r. zastępującej decyzję 94/3/WE ustanawiającą wykaz odpadów zgodnie z art. 1 lit. a) dyrektywy Rady 75/442/EWG

w sprawie odpadów oraz decyzję Rady 94/904/WE ustanawiającą wykaz odpadów niebezpiecznych zgodnie z art. 1 ust. 4 dyrektywy Rady 91/689/EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych (Dz.U. 2000, L 226, s. 3 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 15, t. 5, s. 151), zmienionej decyzją Komisji 2014/955/UE z dnia 18 grudnia 2014 r. (Dz.U. 2014, L 370, s. 44) (zwanej dalej „decyzją 2000/532”).

- 2) Wnioski te zostały złożone w ramach postępowań karnych wszczętych przeciwko Alfonsowi Verlezzie, Riccardowi Traversie, Irene Cocco, Francescowi Randowi, Carmelinie Scaglione, Francescowi Rizziemu, Antoniowi Giulianowi i Enricowi Giulianowi, Refecta Srl, E. Giovi Srl, Vetresco Srl, SE.IN Srl (sprawa C-487/17), Carmelinie Scaglione (sprawa C-488/17) oraz MAD Srl (sprawa C-489/17) z tytułu naruszeń dotyczących w szczególności nielegalnego handlu odpadami.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3) Dyrektywa 2008/98 w motywie 14 przewiduje:

„Klasyfikacja odpadów jako niebezpieczn[ych] powinna być dokonywana między innymi na podstawie przepisów wspólnotowych w sprawie chemikaliów, w szczególności dotyczących klasyfikacji preparatów jako niebezpiecznych, wraz ze stosowanymi w tym celu dopuszczalnymi wartościami stężeń. Odpady niebezpieczne powinny podlegać regulacji na podstawie ścisłych specyfikacji, aby zapobiec w możliwie największym stopniu możliwym negatywnym skutkom dla środowiska i zdrowia ludzkiego spowodowanym niewłaściwym gospodarowaniem nimi, lub ograniczyć te skutki. Ponadto, aby ułatwić zharmonizowaną klasyfikację odpadów i zapewnić zharmonizowane określenie typów odpadów niebezpiecznych w obrębie Wspólnoty, konieczne jest utrzymywanie systemu, w którym odpady i odpady niebezpieczne zostały sklasyfikowane zgodnie z wykazem odpadów ustalonym ostatnio decyzją [...] 2000/532/WE”.

- 4) Artykuł 3 dyrektywy 2008/98 zawiera następujące definicje:

„1) »odpady« oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia [się] został zobowiązany;

2) »odpady niebezpieczne« oznaczają odpady wykazujące co najmniej jedną spośród właściwości niebezpiecznych wymienionych w załączniku III;

[...]

6) »posiadacz odpadów« oznacza wytwórcę odpadów lub osobę fizyczną lub prawną będącą w posiadaniu tych odpadów;

7) »dealer« oznacza jakikolwiek podmiot występujący w roli zleceniodawcy w transakcji zakupu, a następnie sprzedaży odpadów, w tym oznacza również dealerów, którzy nie obejmują odpadów fizycznie w posiadanie;

8) »broker« oznacza jakikolwiek podmiot organizujący odzysk lub unieszkodliwianie odpadów w imieniu innych stron, w tym oznacza również brokerów, którzy nie obejmują odpadów fizycznie w posiadanie;

- 9) »gospodarowanie odpadami« oznacza zbieranie, transport, odzysk oraz unieszkodliwianie odpadów, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów wraz z działaniami wykonywanymi w charakterze dealera lub brokera;
- 10) »zbieranie« oznacza gromadzenie odpadów, w tym również wstępne sortowanie i wstępne magazynowanie odpadów do celów ich transportu do zakładu przetwarzania;

[...]”.

- 5 Artykuł 4 ust. 2 akapit trzeci tej dyrektywy przewiduje:

„Państwa członkowskie biorą pod uwagę ogólne zasady ochrony środowiska dotyczące ostrożności i zrównoważonego podejścia, wykonalnoś[ć] techniczn[ą] i opłacalnoś[ć] ekonomiczn[ą], ochron[ę] zasobów, a także całkowit[e] oddziaływan[i]e na środowisko, zdrowie ludzkie, gospodarkę i aspekty społeczne, zgodnie z art. 1 i 13”.

- 6 Artykuł 7 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany »Wykaz odpadów», stanowi:

„1. Środki mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy, dotyczące aktualizowania wykazu odpadów ustanowionego decyzją 2000/532/WE, są przyjmowane zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 39 ust. 2. Wykaz ten powinien obejmować odpady niebezpieczne i uwzględniać pochodzenie i skład odpadów oraz, w razie potrzeby, wartości dopuszczalne stężeń substancji niebezpiecznych. Wykaz odpadów jest wiążący w zakresie określenia odpadów, które mają być uznane za odpady niebezpieczne. Włączenie danej substancji lub przedmiotu do wykazu nie oznacza, że stanowią one odpad we wszystkich okolicznościach. Substancja lub przedmiot są uznawane za odpad jedynie po spełnieniu warunków definicji zawartej w art. 3 pkt 1.

2. Państwo członkowskie może uznać dane odpady za odpady niebezpieczne, nawet jeśli nie zostały umieszczone w wykazie odpadów, w przypadku, gdy wykazują co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku III. Państwo członkowskie zawiadamia niezwłocznie o wszystkich takich przypadkach Komisję. Rejestruje je w sprawozdaniu przewidzianym w art. 37 ust. 1 i dostarcza Komisji wszelkich stosownych informacji. W świetle otrzymanych zawiadomień wykaz zostaje poddany przeglądowi w celu podjęcia decyzji dotyczącej jego dostosowania.

3. W przypadku gdy państwo członkowskie ma dowody wskazujące, że konkretny rodzaj odpadów, który znajduje się w wykazie w kategorii odpadów niebezpiecznych, nie wykazuje żadnej z właściwości wymienionych w załączniku III, może ono uznać te odpady za odpady inne niż niebezpieczne. Państwo członkowskie zawiadamia niezwłocznie o wszelkich takich przypadkach Komisję i dostarcza jej wszelkich stosownych informacji. W świetle otrzymanych zawiadomień wykaz zostaje poddany przeglądowi w celu podjęcia decyzji dotyczącej jego dostosowania.

4. Zmiany klasyfikacji odpadów niebezpiecznych na odpady inne niż niebezpieczne nie można osiągnąć w wyniku rozcieńczania lub mieszania odpadu celem obniżenia początkowego stężenia substancji niebezpiecznych do poziomu niższego od określającego niebezpieczny charakter odpadu.

[...]

6. Państwa członkowskie mogą uznać odpad za odpad inny niż niebezpieczny zgodnie z wykazem odpadów, o którym mowa w ust. 1.

[...]”.

- 7 W załączniku III do dyrektywy 2008/98 wymieniono właściwości odpadów, które czynią z nich odpady niebezpieczne. W odniesieniu do „metod badawczych” wspomniany załącznik wskazuje, że:

„Należy zastosować metody opisane w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 440/2008 [z dnia 30 maja 2008 r. ustanawiającym metody badania zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) (Dz.U. 2008, L 142, s. 1)] i w innych odnośnych notach [Europejskiego Komitetu Normalizacji (CEN)] lub inne międzynarodowo uznane metod badań i wytyczne”.

- 8 Zgodnie z sekcją zatytułowaną „Ocena i klasyfikacja” załącznika do decyzji 2000/532:

„1. Ocena niebezpiecznych właściwości odpadów

Przy ocenie niebezpiecznych właściwości odpadów mają zastosowanie kryteria określone w załączniku III do dyrektywy 2008/98/WE. W przypadku oceny niebezpiecznych właściwości HP4, HP6 i HP8 mają zastosowanie wartości progowe dla poszczególnych substancji, jak wskazano w załączniku III do dyrektywy 2008/98/WE. Jeżeli substancja jest obecna w odpadach w ilości mniejszej niż jej wartość progowa, nie włącza się jej do żadnej kalkulacji progowej. W przypadku gdy niebezpieczna właściwość odpadów została oceniona na podstawie przeprowadzonego badania oraz przy wykorzystaniu stężeń substancji niebezpiecznych, jak wskazano w załączniku III do dyrektywy 2008/98/WE, decydujące znaczenie mają wyniki badania.

2. Klasyfikacja odpadów jako niebezpieczn[ych]

Wszelkie odpady oznaczone gwiazdką (*) w wykazie odpadów są uznawane za odpady niebezpieczne na mocy dyrektywy [2008/98], chyba że zastosowanie ma art. 20 tej dyrektywy.

W odniesieniu do odpadów, którym można by przypisać kody odpadów niebezpiecznych i odpadów innych niż niebezpieczne, stosuje się następujące zasady:

- wpis w zharmonizowanym wykazie odpadów oznaczony jako odpady niebezpieczne, zawierający szczegółowe lub ogólne odniesienie do »substancji niebezpiecznych« jest właściwy jedynie w odniesieniu do odpadów zawierających dane substancje niebezpieczne, które sprawiają, że odpady te wykazują jedną właściwość niebezpieczną lub szereg takich właściwości HP1 do HP8 i/lub HP10 do HP15 wymienionych w załączniku III do dyrektywy [2008/98]. Ocena niebezpiecznej właściwości HP9 »zakaźne« jest dokonywana na podstawie odpowiednich przepisów lub dokumentów referencyjnych w państwach członkowskich,
- niebezpieczna właściwość może zostać oceniona poprzez wykorzystanie stężenia substancji w odpadach zgodnie z załącznikiem III do dyrektywy [2008/98] lub, o ile nie wskazano inaczej w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008, poprzez przeprowadzenie badania zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 440/2008 lub innymi uznanymi międzynarodowo metodami badawczymi i wytycznymi, biorąc pod uwagę art. 7 rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 w odniesieniu do badań na ludziach i zwierzętach,

[...]”.

- 9 Rozporządzenie nr 1357/2014 w motywie 2 przewiduje:

„Dyrektywa 2008/98/WE stanowi, że klasyfikacja odpadów jako niebezpieczn[ych] powinna być dokonywana między innymi na podstawie przepisów unijnych dotyczących chemikaliów, w szczególności dotyczących klasyfikacji preparatów jako niebezpiecznych, wraz ze stosowanymi w tym celu dopuszczalnymi wartościami stężeń. Ponadto, aby ułatwić zharmonizowaną klasyfikację

odpadów i zapewnić zharmonizowane określanie typów odpadów niebezpiecznych w obrębie Unii, konieczne jest utrzymywanie systemu, w którym odpady i odpady niebezpieczne zostały sklasyfikowane zgodnie z wykazem odpadów ustalonym ostatnio decyzją [2000/532]”.

Prawo włoskie

- 10 Według informacji przekazanych przez sąd odsyłający podstawowe przepisy dotyczące odpadów znajdują się obecnie w dekrete ustawodawczym nr 152 z dnia 3 kwietnia 2006 r. (dodatek zwyczajny do GURI nr 88 z dnia 14 kwietnia 2006 r., zwanym dalej „dekretom ustawodawczym nr 152/2006”). W szczególności art. 184 tego dekretu reguluje klasyfikację odpadów, wyodrębniając, na podstawie ich pochodzenia, odpady miejskie i odpady specjalne, które z kolei można podzielić, w zależności od ich niebezpiecznych właściwości, na odpady niebezpieczne i odpady inne niż niebezpieczne. Ów art. 184 był wielokrotnie zmieniany.
- 11 W pierwotnej wersji rzeczony artykuł w ust. 4 przewidywał opracowanie w drodze dekretu międzyministerialnego wykazu odpadów zgodnie z różnymi przepisami prawa Unii, w szczególności z decyzją 2000/532, uściślając, że do momentu przyjęcia tego dekretu będą obowiązywać przepisy dyrektywy ministra środowiska i ochrony terytorium z dnia 9 kwietnia 2002 r., która znajduje się w załączniku D do dekretu ustawodawczego nr 152/2006. Ponadto w tym samym artykule za odpady niebezpieczne uznano odpady nie pochodzące z gospodarstw domowych wyraźnie sklasyfikowane jako takie poprzez oznaczenie ich gwiazdką w wykazie w załączniku D.
- 12 Ustawa nr 116 z dnia 11 sierpnia 2014 r. (dodatek zwyczajny do GURI nr 192 z dnia 20 sierpnia 2014 r., zwana dalej „ustawą nr 116/2014”), stanowiąca przekształcenie, ze zmianami, dekretu z mocą ustawy nr 91 z dnia 24 czerwca 2014 r., zmieniła preambułę załącznika D do dekretu ustawodawczego nr 152/2006, wprowadzając następujące przepisy:
  - „1. Klasyfikacji odpadów dokonuje ich wytwórca, który przydziela im odpowiedni kod odpadu (EWC), stosując postanowienia przepisów zawartych w decyzji [2000/532].
  2. Jeżeli odpad został zaklasyfikowany jako odpad »bezwzględnie« niebezpieczny, jest on niebezpieczny bez dalszych uściśleń. W celu gospodarowania odpadami należy określić ich właściwości niebezpieczne H 1 – H 15.
  3. Jeżeli odpady zostały oznaczone kodem EWC jako odpady inne niż »bezwzględnie« niebezpieczne, stanowią odpady inne niż niebezpieczne bez dalszych uściśleń.
  4. Jeżeli odpady zostały oznaczone kodami lustrzanymi, niebezpiecznym i innym niż niebezpiecznym, w celu ustalenia, czy stanowią odpady niebezpieczne, czy też nie, należy określić ich niebezpieczne właściwości. Przy ocenie niebezpiecznych właściwości odpadów należy przeprowadzić następujące kontrole: a) określenie składników obecnych w odpadach na podstawie: karty informacyjnej wytwórcy; znajomości procesu chemicznego; pobrania próbek i analizy odpadów; b) określenie zagrożeń związanych z tymi składnikami na podstawie: przepisów europejskich dotyczących etykietowania substancji i preparatów niebezpiecznych; europejskich i międzynarodowych źródeł informacji; karty danych bezpieczeństwa produktów, z których pochodzą odpady; c) ustalenie, czy stężenia zawartych w nich składników oznaczają, że odpady mają niebezpieczne właściwości, poprzez porównanie stężeń zmierzonych podczas analizy chemicznej z progiem dla określonych zwrotów wskazujących rodzaj zagrożenia dotyczących składników lub poprzez badania przeprowadzone w celu sprawdzenia, czy odpady mają niebezpieczne właściwości.
  5. Jeżeli analizy chemiczne ujawniają składniki odpadów bez dalszych uściśleń i jeżeli nieznane są dokładne związki, które je tworzą, w celu określenia niebezpiecznych właściwości odpadów należy wziąć pod uwagę najbardziej niebezpieczne związki, zgodnie z zasadą ostrożności.

6. W przypadku gdy substancje występujące w odpadach nie są znane lub nie są określone w sposób określony w poprzednich ustępach lub gdy niebezpieczne właściwości nie mogą być określone, odpady są klasyfikowane jako niebezpieczne.

7. Klasyfikacja w każdym przypadku zostaje dokonana przed oddaleniem odpadów z miejsca ich wytworzenia”.

Postępowania główne i pytania prejudycjalne

- 13 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zostały złożone w ramach trzech spraw dotyczących postępowań karnych wszczętych przeciwko mniej więcej trzydziestu podmiotom podejrzanym o przestępstwa związane z przetwarzaniem odpadów niebezpiecznych.
- 14 Z postanowień odsyłających wynika, że podejrzanym, jako osobom zarządzającym składowiskami odpadów, spółkom zajmującym się zbieraniem i wytwarzaniem odpadów oraz spółkom odpowiedzialnym za przeprowadzenie analiz chemicznych odpadów, zarzuca się nielegalny handel odpadami z naruszeniem art. 260 dekretu ustawodawczego nr 152/2006. Zarzuca im się, że odpady, którym można było przypisać albo kody odpowiadające odpadom niebezpiecznym, albo kody odpowiadające odpadom innym niż niebezpieczne (zwane dalej „kodami lustrzanymi”), przetwarzali jako odpady inne niż niebezpieczne. Na podstawie niewyczerpujących i niepełnych badań chemicznych przypisywali rzeczonym odpadom kody odpowiadające odpadom innym niż niebezpieczne i następnie poddawali obróbce na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne.
- 15 W tej sytuacji Giudice per le indagini preliminari del Tribunale di Roma (sędzia śledczy przy sędziu w Rzymie, Włochy) nakazał szereg zatrzymań rzeczy w odniesieniu do składowisk odpadów, w których przedmiotowe odpady były przetwarzane, jak również do kapitału należącego do właścicieli tych składowisk, i w związku z tym powołał komisarza sądowego odpowiedzialnego za zarządzanie tymi składowiskami oraz miejscami zbiórki i wytwarzania odpadów na okres sześciu miesięcy.
- 16 Tribunale di Roma (sąd rejonowy w Rzymie, Włochy), do którego podejrzeni wniosli szereg skarg przeciwko tym zatrzymaniom, trzema odrębnymi postanowieniami uchylił owe zatrzymania.
- 17 Od tych postanowień Procuratore della Repubblica presso il Tribunale di Roma (prokurator pierwszej instancji w Rzymie, Włochy) wniósł trzy odwołania do Corte suprema di cassazione (sądu kasacyjnego, Włochy).
- 18 Według owego sądu sprawy główne dotyczą ustalenia kryteriów, jakie należy stosować przy ocenie niebezpiecznych właściwości posiadanych przez odpady, którym mogą zostać przypisane kody lustrzane. W tym względzie wspomniany sąd wyjaśnia, że określenie tych kryteriów jest kwestią, która interesuje krajowe orzecznictwo i doktrynę w ciągu ostatnich dziesięciu lat, i że zostały przyjęte dwa różne rozwiązania w związku z wykładnią, jaką należy nadać odnośnym przepisom zarówno prawa krajowego, jak i prawa Unii.
- 19 Tak więc z jednej strony, zgodnie z tak zwaną teorią „bezpieczeństwa” lub „domniemanego niebezpiecznego charakteru”, u podstaw której leży zasada ostrożności, w przypadku odpadów, którym można przypisać kody lustrzane, ich posiadacz jest zobowiązany do obalenia domniemania niebezpiecznego charakteru tych odpadów, mając zatem obowiązek przeprowadzenia analiz służących sprawdzeniu, czy w danych odpadach nie występują żadne substancje niebezpieczne.
- 20 Z drugiej strony, zgodnie z tak zwaną teorią „prawdopodobieństwa”, u podstaw której leży zasada zrównoważonego rozwoju i która opiera się na włoskiej wersji językowej pkt 2 w sekcji zatytułowanej „Ocena i klasyfikacja” załącznika do decyzji 2000/532, posiadacz odpadów, którym mogą zostać przypisane kody lustrzane, dysponuje swobodnym uznaniem przy ustalaniu, z góry, niebezpiecznego

charakteru danych odpadów za pomocą właściwych analiz. Posiadacz tych odpadów mógłby zatem ograniczyć swoje analizy do substancji, które z dużym prawdopodobieństwem mogą być zawarte w produktach stanowiących podstawę procesu wytwarzania danych odpadów.

21 W tych okolicznościach Corte suprema di cassazione (sąd kasacyjny) postanowił zawiesić postępowania i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi, sformułowanymi w ten sam sposób w sprawach od C-487/17 do C-489/17:

„1) Czy w odniesieniu do objęcia odpadów kodami lustrzanymi załącznik do decyzji [2000/532] i [załącznik III do dyrektywy 2008/98] należy interpretować w ten sposób, że wytwórca odpadów, jeżeli ich skład nie jest znany, powinien dokonać uprzedniego oznaczenia, a jeżeli tak, to w jakich granicach?

2) Czy badania substancji niebezpiecznych muszą być dokonywane w oparciu o wcześniej ustalone jednolite metody?

3) Czy badania substancji niebezpiecznych powinny opierać się na dokładnej i reprezentatywnej weryfikacji, uwzględniającej skład odpadów, jeżeli jest on już znany lub został określony na etapie oznaczenia, czy też badania substancji niebezpiecznych mogą być dokonywane według kryteriów prawdopodobieństwa z uwzględnieniem tych substancji, których obecności w odpadach można się racjonalnie spodziewać?

4) Czy w razie wątpliwości lub niemożności stwierdzenia obecności lub braku substancji niebezpiecznych w odpadach odpady te powinny zostać jednak zaklasyfikowane jako odpady niebezpieczne i tak być traktowane, zgodnie z zasadą ostrożności?”.

22 Postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 7 września 2017 r. sprawy od C-487/17 do C-489/17 zostały połączone do celów pisemnego i ustnego etapu postępowania i wydania wyroku.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dopuszczalności

23 A. Rando, Vetreco oraz Procuratore generale della Repubblica presso la Corte suprema di cassazione (prokurator przy sądzie najwyższym, Włochy) uważają, że wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym są niedopuszczalne i w związku z tym należy je odrzucić.

24 Zdaniem A. Randa pytania prejudycjalne są nieistotne, ponieważ ich podstawą jest stosowanie ustawy nr 116/2014. Według niego ta ostatnia stanowi zaś „przepis techniczny”, który powinien zostać uprzednio zgłoszony Komisji. Ponieważ zgłoszenie to nie nastąpiło, wspomniana ustawa nie może mieć zastosowania wobec jednostek.

25 Vetreco twierdzi, że pytania prejudycjalne nie są niezbędne do rozstrzygnięcia sporów w postępowaniach głównych, ponieważ włoskie orzecznictwo określiło kryteria, zgodnie z którymi należy klasyfikować odpady mogące być objęte kodami lustrzanymi. Sąd odsyłający powinien więc ograniczyć się do oceny faktów i stosowania swojego orzecznictwa, a w tym celu nie musi on występować do Trybunału Sprawiedliwości.

26 Prokurator przy sądzie najwyższym podnosi przede wszystkim, że zadane pytania nie wskazują dokładnie przepisów prawa Unii, o których wykładnię się wnosi, ponieważ tylko w pierwszym z nich znajduje się ogólne odniesienie do decyzji 2000/532 i dyrektywy 2008/98. Następnie jego zdaniem pytania te nie spełniają również kryteriów samowystarczalności, ponieważ same w sobie nie są

zrozumiałe. Wreszcie uważa on, że postanowienia odsyłające nie zawierają żadnego wyjaśnienia dotyczącego niezgodnej z prawem klasyfikacji, której rzekomo dopuszczono się w latach 2013–2015, a sąd odsyłający nie wyjaśnił związku logicznego i argumentacyjnego pomiędzy z jednej strony jedyną wątpliwością interpretacyjną wyrażoną w uzasadnieniu tych postanowień, dotyczącą wyrażen „właściwy” i „dane” zawartych w pkt 2 w sekcji zatytułowanej „Ocena i klasyfikacja” załącznika do decyzji 2000/532, a z drugiej strony pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi kwestii, które nie były rozpatrywane w tym uzasadnieniu.

- 27 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem procedura przewidziana w art. 267 TFUE stanowi instrument współpracy między Trybunałem i sądami krajowymi. Co za tym idzie, wyłącznie do sądu krajowego, przed którym toczy się spór i który wobec tego musi przyjąć na siebie odpowiedzialność za wydane orzeczenie, należy ocena, w świetle konkretnych okoliczności sprawy, zarówno niezbędności orzeczenia prejudycjalnego do wydania wyroku, jak i znaczenia dla sprawy pytań skierowanych do Trybunału (zob. w szczególności wyroki: z dnia 17 lipca 1997 r., *Leur-Bloem*, C-28/95, EU:C:1997:369, pkt 24; a także z dnia 7 lipca 2011 r., *Agafitei i in.*, C-310/10, EU:C:2011:467, pkt 25).
- 28 W konsekwencji, jeśli skierowane przez sądy krajowe pytania dotyczą wykładni przepisów prawa Unii, Trybunał jest co do zasady zobowiązany do wydania orzeczenia (zob. w szczególności wyroki: z dnia 17 lipca 1997 r., *Leur-Bloem*, C-28/95, EU:C:1997:369, pkt 25; a także z dnia 7 lipca 2011 r., *Agafitei i in.*, C-310/10, EU:C:2011:467, pkt 26).
- 29 Jednakże odmowa wydania orzeczenia w przedmiocie pytania prejudycjalnego zadanego przez sąd krajowy jest dopuszczalna, gdy wykładnia prawa Unii, o którą zwraca się sąd krajowy, pozostaje w sposób oczywisty bez związku ze stanem faktycznym czy z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym lub też gdy problem ma charakter hipotetyczny, lub gdy Trybunał nie dysponuje informacjami co do okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnymi do udzielenia użytecznej odpowiedzi na pytania, które zostały mu postawione (zob. w szczególności wyroki: z dnia 11 lipca 2006 r., *Chacón Navas*, C-13/05, EU:C:2006:456, pkt 33; z dnia 7 lipca 2017 r., *Agafitei i in.*, C-310/10, EU:C:2011:467, pkt 27; a także z dnia 2 marca 2017 r., *Pérez Retamero*, C-97/16, EU:C:2017:158, pkt 22).
- 30 W niniejszym przypadku przede wszystkim należy stwierdzić, że choć prawdą jest, iż opis stanu faktycznego i prawnego zawarty we wnioskach o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest zwięzły, niemniej jednak opis ten odpowiada wymogom art. 94 regulaminu postępowania przed Trybunałem i wobec tego pozwala Trybunałowi zrozumieć zarówno okoliczności faktyczne, jak i ramy prawne postępowania przed sądem krajowym.
- 31 Następnie należy dodać, że jak wynika z pkt 18–20 niniejszego wyroku, sąd odsyłający wyjaśnił powody, które skłoniły go do zwrócenia się o wykładnię przepisów prawa Unii będących przedmiotem pytań prejudycjalnych.
- 32 Wreszcie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 10 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 98/34/WE z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz.U. 1998, L 204, s. 37), zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 98/48/WE z dnia 20 lipca 1998 r. (Dz.U. 1998, L 217, s. 18), państwa członkowskie nie podlegają obowiązkowi zgłoszenia Komisji projektu normy technicznej ani obowiązkowi poinformowania Komisji, gdy wywiązują się z obowiązków wynikających z dyrektyw Unii.
- 33 W niniejszym przypadku bezsporne jest, że przyjmując przepisy ustawy nr 116/2014, Republika Włoska wywiązała się ze zobowiązań wynikających z dyrektyw dotyczących klasyfikacji odpadów, w szczególności z dyrektywy 2008/98. W związku z tym, przy założeniu, że ustawa nr 116/2014 wchodzi w zakres stosowania dyrektywy 98/34, brak zgłoszenia tych przepisów przez to państwo

członkowskie nie stanowiłby istotnego uchybienia proceduralnego, które mogłoby pociągać za sobą niemożność stosowania omawianych przepisów technicznych wobec jednostek. Brak ten nie ma wpływu na możliwość powoływania się na nie wobec jednostek, a zatem jako taki nie ma żadnego wpływu na dopuszczalność pytań prejudycjalnych.

- 34 Mając na względzie powyższe rozważania, należy stwierdzić, że wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zawierają okoliczności faktyczne i prawne, które są niezbędne, aby umożliwić Trybunałowi udzielenie sądowi odsyłającemu użytecznej odpowiedzi.
- 35 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym są zatem dopuszczalne.

Co do istoty sprawy

W przedmiocie pytań od pierwszego do trzeciego

- 36 W pytaniach od pierwszego do trzeciego, które należy zbadać łącznie, sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy załącznik III do dyrektywy 2008/98, a także załącznik do decyzji 2000/532 należy interpretować w ten sposób, że posiadacz odpadów mogących zostać zaklasyfikowane pod kodami lustrzanymi, lecz których skład nie jest od razu znany, powinien w celu dokonania tej klasyfikacji określić ów skład oraz zbadać, czy odpady te zawierają jedną lub kilka niebezpiecznych substancji, aby ustalić, czy odpady te mają właściwości niebezpieczne, a także, w przypadku odpowiedzi twierdzącej, w jakim stopniu powinien to określić i zgodnie z jakimi metodami.
- 37 Na wstępie należy wyjaśnić, że wychodząc z założenia, iż odpady, których dotyczy postępowanie główne, będące rezultatem mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych, mogą być objęte kodami lustrzanymi, sąd odsyłający wyraźnie ograniczył przedmiot swoich pytań w ten sposób, że nie ma potrzeby, by Trybunał, wbrew temu, co podnosiły niektóre strony postępowania głównego, wypowiedział się w kwestii, czy kwalifikacja dokonana przez sąd odsyłający jest poprawna, czy też nie.
- 38 Zgodnie z art. 3 pkt 2 dyrektywy 2008/98 odpadami niebezpiecznymi są „odpady wykazujące co najmniej jedną spośród właściwości niebezpiecznych wymienionych w załączniku III” do tej dyrektywy. Należy zauważyć, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 33 opinii, że dyrektywa ta poddaje gospodarowanie odpadami niebezpiecznymi szczególnym wymogom dotyczącym ich kontrolowania, pakowania i etykietowania, zakazu mieszania ich z innymi odpadami niebezpiecznymi lub z innymi odpadami, substancjami lub materiałami, jak również okoliczności, że odpady niebezpieczne mogą być przetwarzane wyłącznie w specjalnie wyznaczonych obiektach, które uzyskały specjalne zezwolenie.
- 39 Jak wynika z art. 7 ust. 1 dyrektywy 2008/98, do celów ustalenia, czy odpady są objęte zakresem wykazu odpadów ustanowionego decyzją 2000/532, wiążącym w odniesieniu do określenia odpadów, które mają być uznane za odpady niebezpieczne, należy uwzględnić „pochodzenie i skład odpadów oraz, w razie potrzeby, wartości dopuszczalne stężeń substancji niebezpiecznych”, ponieważ te ostatnie umożliwiają sprawdzenie, czy odpady te mają co najmniej jedną z niebezpiecznych właściwości wymienionych w załączniku III do tej dyrektywy.
- 40 Zatem w przypadku gdy skład odpadów, którym można przypisać kody lustrzane, nie jest od razu znany, ich posiadacz, jako podmiot odpowiedzialny za gospodarowanie nimi, powinien zebrać informacje mogące umożliwić mu uzyskanie wystarczającej wiedzy na temat tego składu, a w związku z tym – przypisanie wspomnianym odpadom właściwego kodu.

- 41 W rzeczywistości bowiem, w braku uzyskania tych informacji, posiadacz takich odpadów może uchybić zobowiązaniom ciążącym na nim jako na osobie odpowiedzialnej za gospodarowanie nimi, gdyby okazało się następnie, że odpady te zostały przetworzone jako odpady inne niż niebezpieczne, pomimo że miały jedną lub kilka właściwości niebezpiecznych wymienionych w załączniku III do dyrektywy 2008/98.
- 42 Należy zauważyć, że jak wskazał rzecznik generalny w pkt 52 opinii, istnieją różne metody zbierania niezbędnych informacji dotyczących składu odpadów, umożliwiające w ten sposób stwierdzenie ewentualnego występowania niebezpiecznych substancji oraz jednej lub większej liczby niebezpiecznych właściwości wymienionych w załączniku III do dyrektywy 2008/98.
- 43 Oprócz metod wskazanych w sekcji zatytułowanej „Metody testowania” posiadacz odpadów może w szczególności powołać się na:
- informacje dotyczące procesu produkcji i procesu chemicznego, „z którego powstają odpady” i ich substancje wsadowe oraz substancje pośrednie uczestniczące w tych procesach, w tym opinie ekspertów;
  - informacje dostarczone przez pierwotnego producenta substancji lub przedmiotu przed jego zużyciem, w szczególności karty danych bezpieczeństwa, etykiety danego produktu lub kart produktu;
  - bazy danych analiz odpadów na poziomie państw członkowskich; oraz
  - pobranie próbek i analizy chemiczne odpadów.
- 44 Co się tyczy pobrania próbek i analizy chemicznej, należy uściślić, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 69 opinii, że te metody muszą zapewniać skuteczność i reprezentatywność.
- 45 Należy zauważyć, że analiza chemiczna odpadów musi z pewnością umożliwić ich posiadaczowi zdobycie wystarczającej wiedzy o ich składzie w celu sprawdzenia, czy wykazują one jedną lub więcej niebezpiecznych właściwości wymienionych w załączniku III do dyrektywy 2008/98. Niemniej jednak żadnego z omawianych przepisów Unii nie można interpretować w ten sposób, że przedmiotem tej analizy byłoby sprawdzenie, czy w danych odpadach nie występują żadne substancje niebezpieczne, tak iż posiadacz odpadów byłby zobowiązany do obalenia domniemania niebezpiecznego charakteru tych odpadów.
- 46 Należy bowiem przypomnieć, po pierwsze, że w odniesieniu do obowiązków wynikających z art. 4 dyrektywy 2008/98, z art. 4 ust. 2 jasno wynika, iż przy stosowaniu hierarchii odpadów przewidzianej w tej dyrektywie państwa członkowskie muszą podjąć odpowiednie działania w celu zachęcenia do osiągnięcia rozwiązań, które mają lepszy wynik globalny dla środowiska naturalnego (wyrok z dnia 15 października 2014 r., Komisja/Włochy, C-323/13, niepublikowany, EU:C:2014:2290, pkt 36). Tym samym wspomniany artykuł przewiduje, że państwa członkowskie biorą pod uwagę wykonalność techniczną i opłacalność ekonomiczną, a zatem przepisów rzeczonyj dyrektywy nie można interpretować w ten sposób, że nakładają one na posiadacza odpadów obowiązki nieracjonalne zarówno z punktu widzenia technicznego, jak i ekonomicznego, w zakresie gospodarowania odpadami. Po drugie, zgodnie z pkt 2 tiret pierwsze w sekcji zatytułowanej „Ocena i klasyfikacja” załącznika do decyzji 2000/532 klasyfikacja odpadów, które mogą być objęte kodami lustrzanymi, jako „odpadów niebezpiecznych” jest właściwa jedynie wtedy, gdy zawierają one substancje niebezpieczne nadające im jedną lub więcej niebezpiecznych właściwości wymienionych w załączniku III do dyrektywy 2008/98. Jak z tego wynika, posiadacz odpadów, mimo że nie jest zobowiązany do sprawdzenia, czy w danych odpadach nie występują żadne substancje niebezpieczne, ma jednak obowiązek poszukiwania tych, których obecności można się tam racjonalnie spodziewać, a zatem nie ma w tym względzie swobody uznania.

- 47 Wykładnię tę, jak podniosły ma rozprawie strony postępowania głównego, potwierdza komunikat Komisji z dnia 9 kwietnia 2018 r. zawierający zalecenia techniczne dotyczące klasyfikacji odpadów (Dz.U. 2018, C 124, s. 1). Ponieważ jednak komunikat ten jest późniejszy od okoliczności faktycznych rozpatrywanych w postępowaniach głównych, Trybunał, uznając, że sprawy te mają charakter karny, uważa, że nie należy uwzględniać tego komunikatu w ramach odpowiedzi na pytania prejudycjalne.
- 48 Wykładnia ta jest ponadto zgodna z zasadą ostrożności, która stanowi jedną z podstaw polityki Unii w dziedzinie środowiska, ponieważ z orzecznictwa Trybunału wynika, że środek ochronny taki jak zaklasyfikowanie odpadów jako niebezpiecznych jest konieczny jedynie wtedy, gdy po przeprowadzeniu oceny ryzyka możliwie kompletnej przy uwzględnieniu szczególnych okoliczności danego przypadku istnieją obiektywne elementy, które wskazują, że taka klasyfikacja jest konieczna (zob. analogicznie wyroki: z dnia 7 września 2004 r., Waddenvereniging i Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, pkt 44; a także z dnia 13 września 2017 r., Fidenato i in., C-111/16, EU:C:2017:676, pkt 51).
- 49 Gdy posiadacz odpadów zgromadził informacje na temat ich składu, ma obowiązek, w sytuacjach takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, dokonać oceny właściwości niebezpiecznych wspomnianych odpadów zgodnie z pkt 1 sekcji zatytułowanej „Ocena i klasyfikacja” załącznika do decyzji 2000/532, aby móc zaklasyfikować je bądź na podstawie obliczenia ilości substancji niebezpiecznych występujących w tych odpadach oraz w zależności od wartości progowych dla poszczególnych substancji, jak wskazano w załączniku III do dyrektywy 2008/98, bądź na podstawie obu tych metod. W tym ostatnim przypadku ten sam pkt 1 przewiduje, że „decydujące znaczenie mają wyniki badania”.
- 50 Co się tyczy obliczenia niebezpiecznej właściwości danych odpadów, z pkt 2 tiret drugie w sekcji zatytułowanej „Ocena i klasyfikacja” załącznika do decyzji 2000/532 wynika, że stężenie substancji niebezpiecznych zawartych w danych odpadach i mogących nadawać im właściwości niebezpieczne należy obliczać zgodnie z załącznikiem III do dyrektywy 2008/98. Załącznik ten zawiera, w odniesieniu do właściwości niebezpiecznych HP4 do HP14, dokładne wskazówki dotyczące określenia przedmiotowych stężeń i ustala, w tabelach właściwych dla różnych substancji niebezpiecznych, wartości dopuszczalne stężeń, powyżej których dane odpady należy zaklasyfikować jako niebezpieczne.
- 51 Co się tyczy badań, należy w pierwszej kolejności wskazać, że ocena niebezpiecznych właściwości HP1 do HP3 powinna, jak wynika z załącznika III do dyrektywy 2008/98, opierać się na tej metodzie, gdy jest to „właściwe i proporcjonalne”. Jak z tego wynika, w przypadku gdy ocena niebezpiecznego charakteru odpadów może zostać dokonana na podstawie informacji już uzyskanych w taki sposób, że przeprowadzanie badania nie jest ani właściwe, ani proporcjonalne, posiadacz tych odpadów może dokonać jego klasyfikacji bez przeprowadzania badania.
- 52 W drugiej kolejności należy stwierdzić, że wprawdzie, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 64 opinii, prawodawca Unii na tym etapie nie dokonał harmonizacji metod analizy i badania, niemniej jednak zarówno załącznik III do dyrektywy 2008/98, jak i decyzja 2000/532 odsyłają w tym względzie z jednej strony do rozporządzenia nr 440/2008 i do odnośnych not CEN, a także, z drugiej strony, do międzynarodowo uznanych metod badań i wytycznych.
- 53 Jednakże z sekcji zatytułowanej „Metody badania” załącznika III do dyrektywy 2008/98 wynika, że odesłanie to nie wyklucza możliwości uwzględniania metod badania opracowanych na szczeblu krajowym pod warunkiem, że zostaną one uznane na szczeblu międzynarodowym.
- 54 Mając na względzie powyższe rozważania, na pytania od pierwszego do trzeciego należy odpowiedzieć, iż załącznik III do dyrektywy 2008/98, a także załącznik do decyzji 2000/532 należy interpretować w ten sposób, że posiadacz odpadów mogących zostać zaklasyfikowane pod kodami lustrzanymi, lecz których skład nie jest od razu znany, powinien w celu dokonania tej klasyfikacji określić ów skład i poszukiwać niebezpiecznych substancji, których obecności można się tam racjonalnie spodziewać, aby

ustalić, czy odpady te mają właściwości niebezpieczne, i może w tym celu korzystać z pobierania próbek, analiz chemicznych i badań przewidzianych w rozporządzeniu nr 440/2008 lub z innego rodzaju pobierania próbek, analiz chemicznych i badań uznanych na szczeblu międzynarodowym.

W przedmiocie pytania czwartego

- 55 Poprzez pytanie czwarte sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy zasadę ostrożności należy interpretować w ten sposób, że w przypadku wątpliwości co do niebezpiecznych właściwości odpadów mogących zostać zaklasyfikowane pod kodami lustrzanymi lub w przypadku niemożności stwierdzenia z całą pewnością, czy w danych odpadach nie występują żadne substancje niebezpieczne, odpady te należy – zgodnie z tą zasadą – zaklasyfikować jako niebezpieczne.
- 56 W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy przede wszystkim przypomnieć, że zgodnie z art. 191 ust. 2 TFUE zasada ostrożności stanowi jedną z podstaw polityki Unii w dziedzinie środowiska.
- 57 Trzeba następnie wskazać, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału właściwe zastosowanie zasady ostrożności zakłada, po pierwsze, rozpoznanie potencjalnie negatywnych dla środowiska skutków wywoływanych przez rozpatrywane odpady, a po drugie, wszechstronną ocenę ryzyka dla środowiska, opartą na najbardziej wiarygodnych dostępnych danych naukowych i najświeższych wynikach badań międzynarodowych (zob. podobnie wyroki: z dnia 9 września 2003 r., Monsanto Agricoltura Italia i in., C-236/01, EU:C:2003:431, pkt 113; z dnia 28 stycznia 2010 r., Komisja/Francja, C-333/08, EU:C:2010:44, pkt 92; a także z dnia 19 stycznia 2017 r., Queisser Pharma, C-282/15, EU:C:2017:26, pkt 56).
- 58 Na tej podstawie Trybunał wywnioskował, że jeżeli istnienie lub zakres domniemanego ryzyka okażą się niemożliwe do ustalenia z całkowitą pewnością z racji niewystarczającego, nieostatecznego lub niedokładnego charakteru wyników przeprowadzonych badań, lecz pozostaje prawdopodobieństwo powstania rzeczywistej szkody dla środowiska, gdyby to ryzyko miało wystąpić, zasada ostrożności uzasadnia przyjęcie środków ograniczających z zastrzeżeniem, iż będą one niedyskryminacyjne i obiektywne (zob. podobnie wyrok z dnia 19 stycznia 2017 r., Queisser Pharma, C-282/15, EU:C:2017:26, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 59 Należy wreszcie stwierdzić, że zgodnie z art. 4 ust. 2 akapit trzeci dyrektywy 2008/98 państwa członkowskie powinny wziąć pod uwagę nie tylko ogólne zasady ochrony środowiska dotyczące ostrożności i zrównoważonego podejścia, lecz również wykonalność techniczną i opłacalność ekonomiczną, ochronę zasobów, a także całkowite oddziaływanie na środowisko, zdrowie ludzkie, gospodarkę i aspekty społeczne. Jak z tego wynika, prawodawca Unii zamierzał, w szczególnej dziedzinie gospodarowania odpadami, wyważyć z jednej strony zasadę ostrożności, a z drugiej strony wykonalność techniczną oraz opłacalność ekonomiczną, tak aby posiadacze odpadów nie byli zobowiązani do sprawdzenia, czy w danych odpadach nie występują żadne substancje niebezpieczne, lecz aby mogli poprzestać na poszukiwaniu substancji, których obecności w tych odpadach można się racjonalnie spodziewać, i ocenić jego właściwości niebezpieczne na podstawie obliczeń lub za pomocą badań związanych z tymi substancjami.
- 60 Z tego wynika, że środek ochronny taki jak zaklasyfikowanie odpadów mogących zostać zaklasyfikowane pod kodami lustrzanymi jako odpady niebezpieczne jest konieczny jedynie wtedy, gdy po przeprowadzeniu oceny ryzyka możliwie kompletnej przy uwzględnieniu szczególnych okoliczności danego przypadku posiadacz tych odpadów nie ma praktycznie możliwości stwierdzenia obecności substancji niebezpiecznych lub dokonania oceny niebezpiecznej właściwości danych odpadów (zob. analogicznie wyroki: z dnia 7 września 2004 r., Waddenvereniging i Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, pkt 44; a także z dnia 13 września 2017 r., Fidenato i in., C-111/16, EU:C:2017:676, pkt 51).

- 61 Jak podniosła w swoich uwagach Komisja, taka niemożność nie może wynikać z zachowania samego posiadacza odpadów.
- 62 W świetle powyższych rozważań na pytanie czwarte należy odpowiedzieć, że zasadę ostrożności należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji, gdy po przeprowadzeniu oceny ryzyka możliwie kompletnej przy uwzględnieniu szczególnych okoliczności danego przypadku posiadacz odpadów mogących zostać zaklasyfikowane pod kodami lustrzanymi nie ma praktycznie możliwości stwierdzenia obecności substancji niebezpiecznych lub dokonania oceny właściwości niebezpiecznych danych odpadów, odpady te należy zaklasyfikować jako niebezpieczne.

W przedmiocie kosztów

- 63 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniach głównych, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (dziesiąta izba) orzeka, co następuje:

- 1) Załącznik III do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy, zmienionej rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1357/2014 z dnia 18 grudnia 2014 r., a także załącznik do decyzji Komisji 2000/532/WE z dnia 3 maja 2000 r. zastępującej decyzję 94/3/WE ustanawiającą wykaz odpadów zgodnie z art. 1 lit. a) dyrektywy Rady 75/442/EWG w sprawie odpadów oraz decyzję Rady 94/904/WE ustanawiającą wykaz odpadów niebezpiecznych zgodnie z art. 1 ust. 4 dyrektywy Rady 91/689/EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych, zmienionej decyzją Komisji 2014/955/UE z dnia 18 grudnia 2014 r., należy interpretować w ten sposób, że posiadacz odpadów mogących zostać zaklasyfikowane albo pod kodami odpowiadającymi odpadom niebezpiecznym, albo pod kodami odpowiadającymi odpadom innym niż niebezpieczne, lecz których skład nie jest od razu znany, powinien w celu dokonania tej klasyfikacji określić ów skład i poszukiwać niebezpiecznych substancji, których obecności można się tam racjonalnie spodziewać, aby ustalić, czy odpady te mają właściwości niebezpieczne, i może w tym celu korzystać z pobierania próbek, analiz chemicznych i badań przewidzianych w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 440/2008 z dnia 30 maja 2008 r. ustalającym metody badań zgodnie z rozporządzeniem (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) lub z innego rodzaju pobierania próbek, analiz chemicznych i badań uznanych na szczeblu międzynarodowym.
- 2) Zasadę ostrożności należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji, gdy po przeprowadzeniu oceny ryzyka możliwie kompletnej przy uwzględnieniu szczególnych okoliczności danego przypadku posiadacz odpadów mogących zostać zaklasyfikowane albo pod kodami odpowiadającymi odpadom niebezpiecznym, albo pod kodami odpowiadającymi odpadom innym niż niebezpieczne nie ma praktycznie możliwości stwierdzenia obecności substancji niebezpiecznych lub dokonania oceny właściwości niebezpiecznych danych odpadów, odpady te należy zaklasyfikować jako niebezpieczne.

Podpisy